

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sža/12/2016
Identifikačné číslo spisu:	7015201156
Dátum vydania rozhodnutia:	22.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7015201156.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: H. W. O. O., nar. XX.XX.XXXX, posledný pobyt v zahraničí D., Iracká islamská republika, toho času: B. 1, právne zastúpeného Mgr. Jarmilou Karak Várgovou, advokátkou so sídlom Brečtanová 21, 831 01 Bratislava, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, Pivonková 6, 812 72 Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia odporcu, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Saz/13/2015-23 z 13.01.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Saz/13/2015-23 z 13.01.2016 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu č. ČAS: MU-PO-37-62/2015-Ž zo dňa 31.08.2015, v časti o neudelení azylu z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odporca je p o v i n n ý nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 448,02 € titulom trov právneho zastúpenia účet právnej zástupkyne navrhovateľa vedenom v I., IBAN: I., v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu č. ČAS: MU-PO-37-62/2015-Ž zo dňa 31.08.2015, ktorým tento podľa ust. § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o azyle“) neudelil navrhovateľovi azyl a podľa ust. § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle navrhovateľovi poskytol doplnkovú ochranu na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

Z obsahu pripojeného administratívneho spisu a rozhodnutia odporcu mal súd za preukázané, že navrhovateľ bol dňa 04.03.2015, na základe Dublinského dohovoru, vrátený na územie Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) z Fínska, pretože v zmysle § 4 ods. 6 zákona o azyle sa považoval za

žiadateľa z dôvodu, že na konanie o udelenie azylu je príslušná SR. Dňa 04.03.2015 mu bol zadržaný občiansky preukaz Irackej republiky č. XXXXXX, Osvedčenie o irackom štátnom občianstve, volebný preukaz s čipom, vodičský preukaz, o pravosti ktorých správny orgán nepochyboval. Následne mu bol zadržaný aj iracký cudzinecký pas č. I., pričom ide o pravý cestovný pas. Rovnako predložil aj fotokópiu vlastného cestovného pasu č. O. a originál potvrdenia o úmrtí otca a preukaz o mieste trvalého pobytu, zamestnanecký preukaz nemocnice a preukaz zamestnanca z ministerstva zdravotníctva, ktoré správny orgán nemohol podrobiť skúmaniu ohľadom pravosti s oficiálne vydávanými dokladmi v Iraku z dôvodu absencie porovnávacích materiálov, avšak aj napriek tomu ich považoval za vierohodné.

Počas pohovoru navrhovateľ uviedol, že

- o udelenie azylu na území SR požiadal z obavy o svoj život, nakoľko ako moslim sunnitskej vetvy bol prenasledovaný zo strany šiitských militantných skupín, ktoré sú úzko prepojené s vládou,
 - od roku 2003 pracoval ako koordinátor vodičov sanitiek a technických pracovníkov v Centrálnej pediatickej nemocnici v Bagdade,
 - koncom mája 2013 prišla do nemocnice, kde pracoval, sanitka s neznámym mužom, pravdepodobne postreleným šiitskými milíciami, pričom počas prevozu mal byť tento udusený vankúšom sanitármi sanitky F. F. O. a H. F., o ktorých bolo známe, že spolupracujú so šiitskými milíciami. Svedkom bol vodič sanitky, ktorý mu nahlásil, čo sa stalo. Navrhovateľ to nahlásil zodpovednému šiitskemu dôstojníkovi nemocnice,
 - o týždeň na to bol zavraždený vodič sanitky a v rovnaký deň deväť členov šiitskej militantnej skupiny, ktorej názov nevedel uviesť, prišli do jeho domu, ktorý prehľadali a pýtali sa navrhovateľových rodičov, kde je. Keďže ho nenašli, odišli a o tom ho informovala jeho matka a odvtedy sa skrýval u tety v Bagdade až do konca roku 2013,
 - koncom roku 2013 vycestoval do Káhiry v Egypte, kde sa zdržiaval do septembra 2014. Počas pobytu v Egypte si vybavil egyptský cestovný pas a víza Slovenskej republiky,
 - dňa 08.08.2014 prišiel na návštevu k navrhovateľovým rodičom bratranec, ktorý sa na neho podobá a po jeho odchode prišli k nim domov príslušníci neznámej šiitskej militantnej skupiny, hľadali ho, pričom jeho otec im oznámil, že nevie, kde sa nachádza a bol usmrtený strelou do hlavy.
 - koncom septembra 2014 opustil Egypt a cez Maďarsko, Rakúsko a Českú republiku, Nemecko, Dánsko, Švédsko sa dostal až do Fínska, kde dňa 05.10.2014 požiadal o medzinárodnú ochranu a bol umiestnený v azylovom zariadení v Turku, odkiaľ bol vrátený na územie SR. V prípade návratu do krajiny pôvodu sa obáva o svoj život a hrozby zo strany príslušníkov šiitských militantných skupín.
- Iné dôvody svojej žiadosti o azyl alebo poskytnutie doplnkovej ochrany neuviedol.

Na podporu svojich tvrdení navrhovateľ predložil vyššie uvedené preukazy a potvrdenia, ktoré odporca jednotlivo vyhodnotil v spojitosti s jeho tvrdeniami. Konštatoval, že podľa vyjadrenia navrhovateľa nebolo voči nemu nikdy vedené trestné konanie, nikdy nebol zadržaný, väznený, ani vypočúvaný, nemal problémy s armádou, políciou, súdnictvom, ani inými štátnymi orgánmi. Rovnako nebol členom žiadnej politickej strany, hnutia, ani organizácie a jeho jediným dôvodom odchodu z krajiny pôvodu boli problémy zo strany šiitských militantných skupín, ktoré sú úzko prepojené s vládou a preto boli predmetom skúmania.

Odporca uviedol, že za účelom posúdenia tvrdení navrhovateľa, že ako moslim sunnitskej vetvy čelí prenasledovaniu zo strany šiitských milícií, zabezpečil dostupné informácie a zistil, že

- iracká ústava zaručuje slobodu myslenia, svedomia, náboženského presvedčenia a praxe pre moslimov a nemoslimov,
- podľa dostupných správ sa v roku 2013 nevyskytli žiadne správy o vládnom porušovaní náboženskej slobody, ale vyskytli sa správy o obmedzení a diskriminácii na základe náboženstva, pričom vláda pokračovala v rešpektovaní práva drvivej väčšiny občanov praktizovať ich náboženstvo, avšak sektárske zneužitie úradnej moci bolo naďalej problémom,
- sunnitskí moslimovia hovoria o všeobecnej diskriminácii, vychádzajúcej z pokračujúcej kampane pomsty šiitskou väčšinou v odplatu za zvýhodnené postavenie sunnitov a zneužívanie šiitov v rámci bývalého režimu a tiež vyhlasujú, že trpia diskrimináciou kvôli vnímaniu zo strany verejnosti, nakoľko

väčšina sunnitskej populácie sympatizovala so sunnitskými extrémistami a živlami bývalého režimu,

- v Bagdade existuje štátna Centrálna pediatrická nemocnica a pôsobí v rámci Al Karh Medical Institute a nachádza sa v blízkosti Al Fayr Medical City. Počas bojov bola používaná ako všeobecná nemocnica, kde bolo niekoľko dospelých osôb liečených a hospitalizovaných pre vojnové zranenie,
- navrhovateľom prezentované usmrtenie zraneného muža nebolo publikované,
- v Iraku pôsobí viacero militantných skupín milícií, ktoré prislúchajú k sunnitskému, ale tiež šiitskemu etniku,
- mnoho jednotlivcov zo všetkých etnických a náboženských skupín bolo terčom útokov z dôvodu ich náboženskej identity a činy spáchané proti nim zahrňovali obťažovanie, zastrašovanie, krádež, únos a vraždu, pričom cieľom prevažnej väčšiny útokov s vysokým počtom obetí bola väčšinová šiitska populácia,
- z dostupných zdrojov možno dospieť k záveru, že fyzické útoky medzi sunnitmi a šiitmi sú vykonávané väčšinou medzi ozbrojenými skupinami, ktoré sa hlásia buď k sunnitom alebo šiitom a nie medzi civilným obyvateľstvom, pričom odporca nevyvrátil, že týmito útokmi môže byť postihnuté aj civilné obyvateľstvo.

Odporca konštatoval, že skutočnosť, že navrhovateľ čelil údajným problémom s príslušníkmi neznámej šiitskej militantnej skupiny v rámci psychického násillia, naplnia určité znaky prenasledovania, avšak rozhodne nekorešponduje s definíciou utečenca v zmysle Ženevského dohovoru a ani zákona o azyle. Tá v sebe zahŕňa jednak subjektívne, ale aj objektívne prvky, pričom subjektívne sa týkajú strachu jednotlivca z ujmy v prípade návratu do krajiny pôvodu a objektívne prvky sa týkajú odôvodnenosti strachu žiadateľa z prenasledovania, avšak tento sa musí týkať jednej alebo viacerých príčin uvedených v Ženevskom dohovore z roku 1951, t. j. rasy, náboženstva, národnosti, sociálnej skupiny alebo politického názoru. Okrem subjektívneho prvku jeho strachu z domnelého prenasledovania - pred príslušníkmi neznámej šiitskej militantnej skupiny - chýba v jeho prípade objektívny prvok odôvodnenosti jeho strachu v zmysle Ženevského dohovoru. Ten je pre posúdenie možnosti udelenia azylu najpodstatnejší a v prípade menovaného tento v priebehu konania nebol preukázaný.

Pokiaľ by chcel navrhovateľ zakladať svoju žiadosť na prenasledovaní, musel by preukázať priamu súvislosť opodstatnenej obavy prenasledovania v súvislosti s jeho rasou, národnosťou, sociálnou skupinou, či politickým názorom. Keďže toto v konaní nebolo preukázané, nemožno ho považovať za utečenca.

K uvedenému odporca dospel na základe výpovede navrhovateľa, z ktorej vyvodil, že od roku 2003 pracoval ako koordinátor vodičov sanitiek a technických pracovníkov v Centrálny pediatrickej nemocnici v Bagdade, pričom na základe incidentu z mája 2013 mal čeliť problémom s neznámymi príslušníkmi šiitskej militantnej skupiny, nakoľko mal vedomosť o tom, že dvaja pracovníci nemocnice - sanitári, usmrtili prevážaného postreleného pacienta. Týždeň od incidentu bol neznámymi šiitskými militantmi zavraždený vodič sanitky a v rovnaký deň bol hľadaný aj on sám v mieste svojho bydliska. Taktiež dňa 08.08.2014 mal byť usmrtený jeho otec, pričom dané konanie príslušníkov neznámej šiitskej skupiny navrhovateľ považoval za prenasledovanie z dôvodu príslušnosti k sunnitskému etniku, s čím odporca nesúhlasil. Ako dôkaz jeho problémov so šiitskými militantmi predložil úmrtný list otca, ktorý však nepotvrďuje, z akého dôvodu bol jeho otec zabitý, ani kým.

Odporca zdôraznil, že ak by navrhovateľ chcel požadovať štatút utečenca v zmysle udalostí, ktoré v konaní uviedol, musel by objektívne preukázať, že zo strany štátnych orgánov mu bola odopretá vnútroštátna ochrana. Navrhovateľ však nepožiadaval o pomoc políciu, pretože sa domnieval, že na polícii pracujú príslušníci šiitskej vetvy a sunnitom nepomáhajú, čo však ničím nebolo preukázané. Nepreukázal ani to, že polícia v prípade jeho požiadania o pomoc by mu nebola ochotná alebo schopná pomôcť. Smrť otca rodina nahlásila na políciu, ktorá vykonala formálne vyšetrovanie. Podľa jeho výpovede je zrejmé, že navrhovateľ, ani jeho rodina, nikdy osobne nečelili žiadnym problémom z dôvodu príslušnosti k sunnitskému etniku v mieste bydliska, pričom zdôraznil, že navrhovateľove problémy s príslušníkmi neznámej šiitskej militantnej skupiny nesúviseli s jeho etnikom, o čom svedčí ich konanie.

Odporca uvedené konanie príslušníkov neznámej šiitskej militantnej skupiny odporca vyhodnotil ako kriminálne správanie počas zhoršenej bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu, ktorá v roku 2013, podľa

dostupných informácií, bola spôsobená dôsledkom zvýšenia násillia a bombových útokov ilegálnych milícií. Preto správny orgán dospel k záveru, že navrhovateľove problémy možno jednoznačne pripísať nepriaznivej všeobecnej situácii v Iraku zapríčinennej konfliktom v krajine.

Uviedol, že Inštitút azylu, ako najvyššia forma ochrany osôb podľa medzinárodných kritérií, má slúžiť ako nevyhnutná ochrana zachovania života a slobody ľudí, ktorí sa nachádzajú v bezprostrednom ohrození. Ženevský dohovor v žiadnom prípade nemá za cieľ nahrádzať vnútroštátne normy jednotlivých štátov stanovujúce si vlastné podmienky na udeľovanie pobytov, napríklad za účelom práce, podnikania alebo štúdia. Preto hľadanie lepších životných podmienok v zahraničí možno z hľadiska udelenia azylu, ako dôvodov žiadosti o azyl, považovať za relevantné. Odporca mal za to, že ani všeobecná nepriaznivá situácia v krajine sama o sebe nezakladá relevantný dôvod pre udelenie azylu. Prenasledovanie v zmysle § 8 zákona o azyle je chápané ako vážne porušovanie ľudských práv jednotlivca a nie celej skupiny obyvateľstva.

V zmysle voľného prekladu UNHCR „Kritériá a postupy pri udeľovaní štatútu utečenca podľa Konvencie z roku 1951 a podľa Protokolu z roku 1967 o postavení utečencov“ osoby, ktoré sú donútené opustiť rodnú krajinu následkom medzinárodných alebo vnútroštátnych ozbrojených konfliktov, sa obvykle nepovažujú za utečencov, pokiaľ tento konflikt neprechádza priamo do perzekúcie v zmysle uvedeného Dohovoru. Takýmto osobám je však zabezpečená ochrana podľa iných medzinárodných dokumentov.

Podľa odporcu navrhovateľ nesplnil zákonom stanovené podmienky na udelenie azylu na území SR, keďže v jeho prípade nebola preukázaná opodstatnenosť jeho obáv z dôvodov podľa ust. § 8 zákona o azyle.

Nakoľko v prípade návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu nemožno s dostatočnou istotou predpokladať, že by nebol ohrozený jeho život alebo nedotknuteľnosť z dôvodu pretrvávajúcej nepriaznivej bezpečnostnej situácie, respektíve že by nebol vystavený nediskriminačnému násilliu vzhľadom na pretrvávajúci vnútroštátny ozbrojený konflikt, odporca mu poskytol doplnkovú ochranu na území SR.

V zákonom stanovenej lehote navrhovateľ, prostredníctvom svojej právnej zástupkyne, podal voči rozhodnutiu odporcu opravný prostriedok a navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť v časti neudelenia azylu a vec vrátiť odporcovi na ďalšie konanie.

K námietke nezohľadnenia tej skutočnosti, že navrhovateľ je sunnita krajský súd uviedol, že tento ako dôvod svojej žiadosti o udelenie azylu uviedol obavu o svoj život v krajine pôvodu, pričom udával prenasledovanie zo strany šiitských militantných skupín ako moslima sunnitskej vetvy, ktoré sú podľa neho úzko prepojené s vládou. Preto predmetom posúdenia jeho žiadosti o udelenie azylu zo strany správneho orgánu bola daná, navrhovateľom tvrdená skutočnosť.

Z navrhovateľom uvedených skutočností (oznámenie vraždy šiitskemu dôstojníkovi, následná vražda vodiča sanitky, vtrhnutie šiitských milícií do jeho domu a následná vražda jeho otca) nepochybne vyplýva, že tento, aj keď je sunnita, nebol terčom prenasledovania pre svoje náboženstvo, ale preto, že mal vedomosť o usmrtení, o ktorom sa dozvedel od vodiča sanitky.

V súvislosti s usmrtením otca navrhovateľa krajský súd konštatoval, že ak by aj úmrtný list otca navrhovateľa (usmrtenie v dôsledku teroristického aktu) potvrdzoval skutočnosť, že tento bol zavraždený príslušníkmi šiitských militantných skupín, nepotvrďuje to prenasledovanie navrhovateľa z dôvodu náboženstva. K usmrteniu otca navrhovateľa nedošlo v dôsledku toho, že tento bol sunnit, resp. preto, že jeho syn bol sunnit, ale v dôsledku toho, že tento odmietol uviesť kde sa skrýva navrhovateľ, ktorý mal vedomosť o vyššie uvedenom usmrtení postreleného muža počas prevozu. Pokiaľ by navrhovateľ nemal danú vedomosť, nedošlo by ani k záujmu tejto neznámej militantnej šiitskej milície o jeho osobu, keďže bol v ich záujme až po danom usmrtení, dovtedy z jeho výpovede nevyplýva, že by bol objektom ich záujmu.

Navrhovateľ v dôsledku vedomosti o tomto usmrtení, dané neoznámil ani na polícii a ani nevyhľadal pomoc štátnych orgánov majúť za to, že tieto šíitske milície sú prepojené s vládou.

K námietke, že šíitske milície sú podporované vládou, pričom táto vláda je tiež šíitska a že sunniti sú dlhodobo vystavení porušovaniu ľudských práv zo strany šíitských milícií krajský súd zdôraznil, že šíitske milície sú nelegálne ozbrojené skupiny, pričom rovnako v krajine pôvodu navrhovateľa pôsobia aj nelegálne ozbrojené milície zo strany sunnitov a medzi týmito prebiehajú určité strety. Nemožno žiadnu z týchto ozbrojených skupín chápať ako skupinu, ktorú podporuje vláda a už vôbec nie, že ide o zložku, prostredníctvom ktorej legítimná vláda vykonáva svoju moc.

Z hľadiska ponímania pojmu prenasledovanie treba sa touto ozbrojenou skupinou, na ktorú poukazuje navrhovateľ, zaoberať z pohľadu, či nedochádza k naplneniu pojmu prenasledovanie tzv. neštátnym aktérom, ako to má na mysli ustanovenie § 2 písm. e) zákona o azyle.

Vzhľadom na dostupné informácie, že v Iraku je zabezpečená náboženská sloboda zo strany štátu a v roku 2013 sa nevyskytli žiadne správy o jej porušovaní zo strany vlády, aj keď sa vyskytlo sektárske zneužitie úradnej moci. Zo strany sunnitského etnika je udávaná všeobecná diskriminácia vzhľadom na jej preferovanie za bývalého režimu, pričom z dostupných zdrojov vyplývajú fyzické útoky medzi sunnitmi a šíitmi vykonávané väčšinou medzi týmito ozbrojenými skupinami a nie medzi civilným obyvateľstvom, avšak v dôsledku ich stretov môže byť postihnuté aj civilné obyvateľstvo.

Takisto v zmysle Ženevského dohovoru by muselo byť objektívne preukázané, že navrhovateľovi bola odopretá vnútroštátna ochrana zo strany štátnych orgánov. Navrhovateľ však o túto pomoc nepožiadala, nakoľko sa domnieval, že tam pracujú príslušníci šíitskej vetvy a sunnitom nepomáhajú. Dané však nebolo preukázané vzhľadom na jeho správanie, že polícia by mu bola nebola ochotná alebo schopná pomôcť. Teda nebola naplnená dikcia ustanovenia § 2 písm. e) zákona o azyle.

Konanie neznámej militantnej šíitskej milície možno vyhodnotiť ako kriminálne správanie počas zhoršenej bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu, ktorá v roku 2013, podľa dostupných informácií, bola spôsobená dôsledkom zvýšenia násilia a bombových útokov ilegálnych milícií, pričom v krajine pôvodu rovnako pôsobili v danom roku nielen militantné skupiny šíitov, ale aj sunnitov. Odporca sa teda v napadnutom rozhodnutí náležite vysporiadal aj z posudzovaním pojmu prenasledovania tzv. neštátnymi aktérmi.

Z hľadiska Ženevského dohovoru musia byť u navrhovateľa naplnené jednak subjektívne a jednak objektívne prvky pojmu utečenec súčasne. Možno konštatovať, že v prípade navrhovateľa je tento subjektívny prvok naplnený v dôsledku určitej psychickej obavy z prenasledovania neznámou šíitskou militantnou skupinou, avšak v jeho prípade absentuje objektívny prvok, teda zdôvodnenie strachu z prenasledovania z dôvodov uvedených v tomto dohovore, ktorými sú rasa, náboženstvo, národnosť, príslušnosť k určitej sociálnej skupine alebo politický názor. Existencia tohto prvku je z hľadiska udelenia azylu podstatná, pričom súd má za to, že v prípade navrhovateľa nebola preukázaná.

K námietke, potreby zohľadnenia pôsobenia ISIL krajský súd uviedol, že zo strany navrhovateľa nebolo nikdy tvrdené, že mu hrozí prenasledovanie, resp. že má obavy o svoj život v dôsledku pôsobenia Islamského štátu v krajine pôvodu a o danú skutočnosť ani neopieral svoju žiadosť o udelenie azylu. Navyše správny orgán pôsobenie ISIL celkovo zohľadnil v rámci pohľadu na krajinu pôvodu ako na krajinu, kde prebieha určitý konflikt a v prípade návratu do krajiny pôvodu hrozí navrhovateľovi reálne riziko vážneho bezprávia z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie v krajine, s čím sa správny orgán stotožnil a dané náležite posúdil z pohľadu udelenia medzinárodnej ochrany, a to poskytnutím doplnkovej ochrany.

Záverom krajský súd len dodal, že všeobecne nepriaznivá bezpečnostná situácia v krajine pôvodu, na ktorú poukazoval navrhovateľ v oprávnom prostriedku nie je dôvodom na udelenie azylu podľa platnej právnej úpravy.

Vzhľadom na vyššie uvedené krajský súd dospel k záveru, že odporca dostatočne zistil skutkový stav veci a vysporiadal sa so všetkými skutočnosťami, ktoré sú pre rozhodnutie dôležité. Rozhodnutie v časti výroku o neudelení azylu ako vecne správne potvrdil podľa § 250q ods. 3 O.s.p .

II.

Stručné zhrnutie odvolacích námietok

Navrhovateľ podal proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu odvolanie z dôvodov podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p., t. j. z dôvodu, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Navrhovateľ nesúhlasil s tvrdením krajského súdu, že: „navrhovateľ bol centrom záujmu tejto neznámej militantnej šiitskej milície nie kvôli tomu, že bol moslim sunnitskeho vierovyznania, ale preto, že mal vedomosť o danom usmrtení“ a zdôraznil, že je sunnitom a zároveň je aj oznamovateľom trestného činu šiitských milícií voči osobe, ktorá mala byť privezená do nemocnice práve ich bojovníkmi. Súd a rovnako odporca má povinnosť posudzovať navrhovateľovu žiadosť vo vzájomných súvislostiach a mal preto zohľadniť fakt, že je sunnitom.

S poukazom na čl. 4 ods. 3 Smernice Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 uviedol, že krajský súd aj odporca preto mali zohľadniť navrhovateľovu náboženskú príslušnosť. Navrhovateľ je sunnitom a už iba samotná náboženská príslušnosť k sunnitskej vetve je dostatočným dôvodom k prenasledovaniu. Šiitske milície navrhovateľa opakovane hľadali v jeho dome, keď ho nenašli zabili jeho otca, súčasnosti prenasledujú jeho rodinu. Na základe uvedeného je zrejmé, že navrhovateľ už v minulosti čelil prenasledovaniu, čo je dôležitým znakom opodstatnenosti navrhovateľových obáv.

Sunnitom v Bagdade sú zasielané výhražné listy, sú vyhánaní zo svojich domovov, sú unášaní. Tieto informácie potvrdzujú aj nové dôkazy, ktoré navrhovateľ získal od svojej rodiny z Iraku, ktoré je nevyhnutné rovnako zohľadniť v prípade navrhovateľa a rozhodnutie odporcu by tak malo byť zrušené a vec mu vrátená na ďalšie konanie, aby mohli byť posúdené aj tieto dôkazy. Prvým dôkazom je výhražný list, aby rodina navrhovateľa opustila svoj dom z dôvodu, že sú sunniti. Ďalšími dôkazmi sú fotografie vozidla švagra navrhovateľa a domu navrhovateľa. Na týchto fotografiách sú zrejmé stopy po streľbe, z čoho vyplýva, že šiitske militantné skupiny myslia svoje vyhrážky vážne. Výhražný list bol zaslaný najsilnejšou šiitskou milíciou v Iraku, a to Asaib Ahl al - Haqq. Navrhovateľ má za to, že ide o rovnakú skupinu, ktorá zabila jeho otca.

Navrhovateľ poukazoval na správy založené v administratívnom spise odporcu, ktoré hovoria, že štátne inštitúcie sú zodpovedné za viaceré útoky proti sunnitom. Rovnako ďalšie správy, ktoré doložil v odvolaní a sú z iného zdroja, potvrdzujú alarmujúcu situáciu v Bagdade a v celom Iraku. Podľa týchto správ šiitske militantné skupiny získali v Iraku významné postavenie a súčasný premiér ich nedokáže kontrolovať ani ich potrestať za vykonané násilie. O šiitských milíciách je známe, že spolupracujú s bezpečnostnými silami, keďže nosia rovnaké uniformy a riadia rovnaké vozidlá. Preto nemožno od navrhovateľa za žiadnych okolností požadovať, aby o pomoc žiadal akékoľvek štátne inštitúcie, keďže tieto sa podieľajú na prenasledovaní sunnitov.

Namietal aj konštatovanie krajského súdu, že neschopnosť a neochota polície pomôcť navrhovateľovi v jeho situácii nebola preukázaná (str. 14 rozsudku krajského súdu). Tento záver krajského súdu navrhovateľ nepovažoval za správny z nasledujúcich dôvodov:

a) je preukázané, že prenasledovateľa je potrebné stotožniť so štátnou mocou, resp. s organizáciou, ktorá ovláda štát alebo podstatnú časť jeho územia. O tejto skutočnosti je predložených množstvo správ a informácií o krajine pôvodu. V takomto prípade preukázanie odopretia spravodlivosti nie je potrebné (§ 2 písm. e/ zákona o azyle)

b) pokiaľ by súd aj neakceptoval tvrdenie o výkone moci zo strany militantných skupín, a považoval by

za pôvodcu prenasledovania iba nešťatný subjekt, požiadavka preukázania upretia alebo neschopnosti poskytnutia pomoci nie je viazaná na predloženie konkrétneho dôkazu zo strany žiadateľa, ako to uvádza odporca a prvostupňový súd, ale naopak, je konštatovaná všeobecne, ako „ak možno preukázať“ (§ 2 písm. e) zákona o azyle). Spôsob preukázania tejto skutočnosti viac zákon o azyle nešpecifikuje. Naproti tomu však aktéri ochrany žiadateľa o azyl sú definovaní v kvalifikačnej smernici (Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany) v jej článku 7.

Podľa navrhovateľa došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci tým, že tak odporca, ako aj neskôr prvostupňový súd požadoval zjednodušene iba konkrétny akt navrhovateľa domáhania sa svojej ochrany prostredníctvom polície (str. 14 rozsudku: „navrhovateľ však o túto pomoc nepožiadala“) a to aj v prípade, keď zo správ o krajine pôvodu je zjavné, že vládne inštitúcie na ochranu civilistov v takýchto prípadoch zlyhávajú (napr. odkaz pod čiarou č. 4).

K pôsobeniu ISIL navrhovateľ uviedol, že tento stále pácha množstvo zverstiev na civilnom obyvateľstve, je teda pochopiteľné, že sa mal odporca a rovnako aj súd zaoberať aj týmito hrozbami. Zároveň je pre prípad navrhovateľa nevyhnutné zohľadniť pôsobenie ISIL v tomto regióne. Členovia ISIL sú sunniti a z tohto dôvodu sú všetci sunniti podozrievaní zo spolupráce s ISIL. Tu sa preto vynára aj otázka potreby skúmania postavenia navrhovateľa z hľadiska jeho prisudzovaného politického presvedčenia.

K jednotlivým pojmovým znakom azylu uviedol:

a) K prenasledovaniu

Navrhovateľ má v prípade návratu obavy pred prenasledovaním spočívajúcim v použití fyzického alebo psychického násillia.

b) K pôvodcovi prenasledovania

Pôvodcami prenasledovania sú v prípade navrhovateľa nešťatní aktéri, rôzne militantné skupiny, tak ako to preukazujú informácie založené v administratívnom spise a tie, ktoré navrhovateľ dokladá v odvolaní. Navrhovateľovi hrozí prenasledovanie aj zo strany štátu, keďže ten sa podieľa na prenasledovaní sunnitov. Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ sa nemohol obrátiť na štátne inštitúcie o pomoc.

c) K dôvodu prenasledovania

Dôvodom prenasledovania navrhovateľa je jeho príslušnosť k sunnitskej vetve a rovnako jeho vedomosť o vražde. Základom celého problému navrhovateľa je práve jeho príslušnosť k sunnitskej vetve a skutočnosť, že vraždu postreleného muža v sanitke spáchali muži spolupracujúci so šiitskymi militantnými skupinami. Na základe všetkých informácií, či už tých založených v administratívnom spise alebo tých doložených v tomto odvolaní, je nespochybniteľné, že navrhovateľ už bol vystavený prenasledovaniu a opätovne by mu čelil aj keby sa do Iraku vrátil, nakoľko samotná príslušnosť k sunnitskej vetve je dostatočným dôvodom k prenasledovaniu. Možné je však i prenasledovanie z dôvodu prisudzovaného politického presvedčenia.

d) K objektívnosti obáv

Objektívnosť obáv je preukázaná verejne dostupnými informáciami o krajine pôvodu navrhovateľa, a to jednak tými, ktoré sú zaradené v spise odporcu, ako aj tými doloženými odvolaní. Opodstatnenosť navrhovateľových obáv potvrdzuje aj fakt, že vodič sanitky, ktorý bol svedkom vraždy v sanitke, bol týždeň po tomto incidente zavraždený. Rovnako aj smrť jeho otca, ktorý bol zavraždený šiitskymi militantmi v ich dome, keď hľadali navrhovateľa, potvrdzuje opodstatnenosť obáv. Rovnako tak nové dôkazy, ktoré má navrhovateľ k dispozícii hovoria o priamom prenasledovaní jeho rodiny a sunnitov.

Vzhľadom na vyššie uvedené námietky navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že rozhodnutie odporcu v časti o neudelení azylu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

III.

Stanovisko odporcu k odvolacím námietkam

Vo svojom stanovisku k odvolacím námietkam z 31.03.2016 odporca pripomenul, že dôvody na udelenie azylu sú pomerne striktne vymedzené v zákone o azyle a nepokrývajú celú škálu porušenia ľudských práv.

Poukázal na to, že hlavným dôvodom opustenia krajiny pôvodu bola navrhovateľova obava o život, v krajine pôvodu sa politicky neangažoval, nebol zadržaný ani prenasledovaný z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine.

Na účel posúdenia žiadosti navrhovateľa boli využité aj informácie odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce migračného úradu ako aj informácie z iných verejne dostupných zdrojov. Na základe uvedených informácií vzhľadom na zhoršenú bezpečnostnú situáciu v Iraku nebolo možné vylúčiť, že v prípade návratu do krajiny pôvodu nebude navrhovateľ vystavený vážnemu bezpráviu v zmysle § 2 písm. f) zákona o azyle. Preto bola navrhovateľovi preskúmaným rozhodnutím poskytnutá doplnková ochrana.

Odporca uviedol, že v Iraku prebieha medzinárodný ozbrojený konflikt, nakoľko ISIL pôsobí vo viacerých štátoch Blízkeho východu a v dôsledku agresivity útočníkov islamského štátu a ich účelového vykladania práva šarie opúšťajú región tisíce obyvateľov. Bojovníkov islamského štátu so svojim svojvoľným výkladom šarie, ako aj ich nedodržiavanie medzinárodného práva ozbrojeného konfliktu pozostávajúceho z haagskeho vojnového práva a z humanitárneho práva, treba kvalifikovať ako neštátnych pôvodcov vážneho bezprávia v zmysle § 2 písm. e) tretieho bodu zákona o azyle. Všetky skutočnosti, ktoré navrhovateľ uviedol, boli komplexne a objektívne vyhodnotené, pričom v danom prípade neboli preukázané dôvody na udelenie azylu.

K námietke nedostatočne zisteného skutkového stavu uviedol, že v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu SR povinnosť zistiť skutkový stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré navrhovateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia (1SŽa/20/2013).

Odporca v konaní zistil, že navrhovateľ nesplnil primárny predpoklad na udelenie azylu a v jeho prípade sa nepreukázala opodstatnenosť obáv z prenasledovania tak, ako to upravuje zákon o azyle a Ženevský dohovor, ktoré sú v oblasti azylu pre Slovenskú republiku záväzné.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odporca navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 22.06.2016 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

V predmetnej veci je predmetom odvolacieho konania rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu v časti o neudelení azylu navrhovateľovi, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie

odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v oprávnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo 10.

Podľa § 8 zákona ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 2 písm. d/ zákona o azyle na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v 1. použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia, 2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, 3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, 4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, 5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, 6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

Podľa § 2 písm. e/ na účely tohto zákona sa rozumie pôvodcom prenasledovania alebo vážneho bezprávia

- 1. štát,
- 2. politické strany alebo politické hnutia alebo organizácie, ktoré ovládajú štát alebo podstatnú časť jeho územia, alebo
- 3. neštátni pôvodcovia, ak možno preukázať, že subjekty uvedené v prvom a druhom bode nie sú schopné alebo ochotné poskytnúť ochranu pred prenasledovaním alebo vážnym bezprávím,

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 písm. f/ zákona o azyle je vážnym bezprávím 1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, 2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo 3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Podľa § 19a ods. 1 ministerstvo posúdi každú žiadosť o udelenie azylu jednotlivo a zohľadní pritom

- a) všetky dôležité skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu žiadateľa v čase rozhodovania o žiadosti o udelenie azylu vrátane právnych predpisov krajiny pôvodu a spôsobu, akým sa uplatňujú,
- b) vyhlásenia a dokumentáciu predloženú žiadateľom vrátane informácií o tom, či bol alebo môže byť subjektom prenasledovania alebo vážneho bezprávia,
- c) postavenie a osobné pomery žiadateľa vrátane jeho pôvodu, pohlavia a veku,

Podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok)

(1) Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Prítom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

(2) Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán.

Z odôvodnenia rozhodnutia odporcu vyplýva, že tento dospel k jednoznačnému záveru, že navrhovateľ objektívne nečelil v krajine svojho pôvodu žiadnej forme prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, resp. nepreukázalo sa, že by v nej bol prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd tak, ako to vyplýva zo zákona o azyle, resp. zo Ženevskej konvencie.

V konaní navrhovateľ od počiatku namietal záver, ku ktorému dospel odporca, že nespĺňa podmienky na udelenie azylu a vytýkal, že odporca nesprávnym vyhodnotením správ z krajiny pôvodu, ktoré mal k dispozícii dospel k nesprávnemu právnemu vyhodnoteniu situácie navrhovateľa, keď tieto subsumoval iba pod dôvody, ktoré oprávňujú navrhovateľa na poskytnutie doplnkovej ochrany, napriek tomu, že uvádzané dôvody sú dostatočné na to, aby bol navrhovateľovi udelený azyl. Vytýkal aj súdu prvého stupňa, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a následne vec nesprávne právne posúdil.

Navrhovateľ v konaní od počiatku poukazoval na obavy v prípade návratu do krajiny pôvodu pred prenasledovaním zo strany neštátnych aktérov- rôznych šiitských militantných skupín ako aj zo strany štátu, nakoľko v súčasnosti sú v krajine pôvodu navrhovateľa pri moci príslušníci šiitskej vetvy islamu, pričom príslušníkov sunnitskej vetvy islamu títo vnímajú jednak ako opozíciu, resp. ako stúpcov fenoménu ISIL (tvoreného sunniti). Rovnako poukazoval na správy o krajine pôvodu ohľadom porušovania ľudských práv sunnitov šiitskou vládou, ako pomstu za bývalý režim Saddáma Husseina. Navrhovateľ svoje tvrdenia o prenasledovaní zo strany štátu podložil informáciami o krajine pôvodu, ktoré zaobstaral odporca, dokazujúce spoluprácu šiitských milícií a irackej armády pri potláčaní ISIL. Šiitske milície rovnako používajú oficiálne uniformy irackej armády a používajú jej obrnené vozidlá.

Navrhovateľ ďalej namietal závery odporcu, ku ktorým sa priklonil aj krajský súd ohľadom nevyužitia ochrany zo strany štátnych orgánov. Poukázal pritom práve na vyššie uvedené tvrdenia o spolupráci irackej vlády, tvorenej šiitmi, so šiitskymi milíciami, pričom práve tieto ho chcú zabiť. Uvedené závery podľa názoru navrhovateľa nie sú dôvodné, nakoľko nemožno od neho vyžadovať aby sa domáhal ochrany zo strany pôvodcov prenasledovania.

Odvolací súd uvedenú námietku navrhovateľa považoval za dôvodnú. V súvislosti s argumentáciou o nevyužití ochrany zo strany štátnych orgánov krajiny pôvodu je potrebné vychádzať z ust. § 2 písm. e) bod 3, v zmysle ktorého pôvodcom prenasledovania resp. vážneho bezprávia sú nešťatní pôvodcovia, ak možno preukázať, že štát alebo subjekty ovládajúce štát alebo podstatnú časť jeho územia nie sú schopné alebo ochotné poskytnúť ochranu pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviom. Zároveň je potrebné prihliadnuť na požiadavku vyplývajúcu z ust. § 19a ods. 1, podľa ktorej je odporca povinný posúdiť žiadosť navrhovateľa individuálne a zohľadniť pritom všetky dôležité skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu, vyhlásenia a dokumentáciu predloženú navrhovateľom vrátane informácií o tom, či bol alebo môže byť subjektom prenasledovania alebo vážneho bezprávia ako aj postavenie a osobné pomery navrhovateľa vrátane jeho pôvodu, pohlavia a veku. Z navrhovateľových tvrdení, ktoré sám odporca v konaní vyhodnotil ako s najväčšou pravdepodobnosťou pravdivé, vyplýva, že navrhovateľ nečelil prenasledovaniu predtým ako oznámil vraždu zraneného muža v sanitke. Odporca v konaní ustálil, že práve oznámenie trestného činu polícii, bolo skutočnosťou, ktorá mala za následok ďalšie udalosti, pre ktoré navrhovateľ opustil krajinu pôvodu a pre ktoré má obavy z návratu.

Zo správ o krajine pôvodu, založených v administratívnom spise vyplýva, že hoci štátna moc (hlásiaca sa k šiitskej vetve islamu) ako taká sa usiluje o dodržiavanie ľudských práv v krajine pôvodu a ústava chráni náboženskú slobodu (Austrália: Utečenecký preskúmovací tribunál, Irak: ... 4. Uved'te prosím COI o primeranosti štátnej ochrany prostredníctvom policajných a bezpečnostných síl pred sektárskym násilím a útokmi na profesionálov, v Iraku a Al Adel, zdroj: MU-ODZS-2013/000104-004, str. 5),

národné inštitúcie na vykonávanie základných ľudských práv zaručených ústavou sú slabé, je rozšírená beztretnosť, do značnej miery chýba prístup k spravodlivosti z dôvodu strachu z odvety, nedostatku kapacít orgánov právneho štátu, korupcie a nedostatku povedomia o mechanizmoch zodpovednosti. Podľa dostupných správ pretrvávajú problémy v irackej polícii v otázke sektárskeho rozdelenia, korupcie, väzbám na kmene, ako aj neochote slúžiť mimo oblastí, kde boli naverbovaní (MZV USA, Správa o stave ľudských práv, zdroj: MU-ODZS-2013/000104-004, str. 4,5) a sú zaznamenané informácie o cieľných útokoch a sektárskych odvetných akciách voči sunnitským moslimom zo strany šiitských milícií často ozbrojených a podporovaných irackými bezpečnostnými silami, ktoré zahŕňali zabíjanie v štýle popráv, únosy a násilné vystaňovanie (Správa Ministerstva vnútra Spojeného kráľovstva (UK Home Office), Informácie o krajine pôvodu: Irak: Bezpečnostná situácia v Bagdade, v južných guberniách a v Irackom regióne Kurdistan, zdroj: MU-ODZS-2015/000210-008, str. 25).

Podľa názoru odvolacieho súdu z navrhovateľom popísaných udalostí možno ustáliť, že v kontexte informácií z krajiny pôvodu možno mať dôvodné pochybnosti o schopnosti resp. ochote štátnych orgánov (ktoré boli práve v prípade navrhovateľa spúšťačom jeho problémov) poskytnúť mu účinnú ochranu pred prenasledovaním, preto vyžadovanie od navrhovateľa preukázanie, že sa na tieto orgány obracal so žiadosťou o ochranu, nie je dôvodné.

Podľa odvolacieho súdu sú dôvodné pochybnosti nielen o tom, či navrhovateľ mohol, resp. mal využiť ochranu v krajine pôvodu, ale aj o pôvodcom prenasledovania. Odporca ustálili záver (s ktorým sa stotožnil aj krajský súd), že pôvodcom prenasledovania sú v prípade navrhovateľa iba neštátne subjekty, avšak po preštudovaní správ o krajine pôvodu (Informácie o krajine pôvodu: Irak: Bezpečnostná situácia v Bagdade, v južných guberniách a v Irackom regióne Kurdistan, zdroj: MU-ODZS-2015/000210-008, str. 25) odvolací súd zistil, že obsah niektorých z týchto informácií nekorešponduje so závermi odporcu a krajského súdu. Preto bude v ďalšom konaní potrebné vziať do úvahy a vyhodnotiť tieto správy aj v súvislosti s naznačeným prepojením policajných orgánov (štátnej moci) so šiitskými militantnými skupinami.

Námietku navrhovateľa o tom, že skutočnosť, že je sunnitom a zároveň oznamovateľom trestného činu šiitských milícií mal odporca ako aj krajský súd posúdiť vo vzájomných súvislostiach a teda tieto dve črty nemožno od seba oddeliť, považoval odvolací súd za dôvodnú.

Z administratívneho spisu odporcu, ktorého obsahom sú aj výpovede navrhovateľa vyplýva, že tento bol ako oznamovateľ trestného činu spáchaného šiitskými milíciami cieľom ich útokov. Prvýkrát títo vtrhli do domu, v ktorom býval so svojimi rodičmi, pričom navrhovateľ sa tam práve nenachádzal. Druhýkrát, po navrhovateľovom úteku príslušníci šiitských milícií zabili jeho otca, nakoľko nevedel uviesť, kde sa navrhovateľ nachádza. Takto navrhovateľom uvedené skutočnosti vyhodnotil odporca ako pravdivé, pričom navrhovateľ nebol pred oznámením trestného činu cieľom uvedených útočníkov, resp. nikdy nemal problémy v krajine pôvodu. Navrhovateľom uvádzané útoky posúdil iba ako akt pomsty, resp. ako kriminálne správanie počas zhoršenej bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu.

Navrhovateľ spolu s odvolaním voči rozsudku krajského súdu predložil aj ďalšie dôkazy majúce podporiť jeho tvrdenia o dôvodných obavách z návratu - výhražný list (podľa neoficiálneho prekladu), ktorý bol zaslaný rodine navrhovateľa a rovnako tak všetkým sunnitom v regióne, kde tento býval (výskyt takýchto aktivít potvrdzuje aj správa MZV USA, 2011, Medzinárodná správa o náboženskej slobode - Irak, 30/7/2012. http://www.ecoi.net/local_link/223379/330893_en.html, zdroj: MU-ODZS-2013/000104-004, str. 4). Ďalej predložil fotografiu vozidla, ktoré patrilo švagrovi navrhovateľa, pričom na fotografii je vidieť stopy po streľbe, čo je podľa tvrdenia navrhovateľa varovanie zo strany šiitov, aby sa navrhovateľova rodina vystaňovala z Bagdadu. Navrhovateľ uviedol, že vie zabezpečiť policajný záznam o streľbe na uvedené vozidlo. Ďalším dôkazom, ktorý navrhovateľ predložil je fotografia domu navrhovateľa, na ktorej je vidieť stopy po streľbe. Predložené dôkazy neboli predmetom konania o žiadosti navrhovateľa, nakoľko tento ich toho času nemal k dispozícii.

Zásada tzv. materiálnej pravdy má v konaní o udelenie azylu svoje špecifiká spočívajúce v pravidelnej

nedostatočnosti dôkazov preukazujúcich dôveryhodnosť žiadateľových tvrdení. Je na správnom orgáne, aby preukázal či vyvrátil pravdivosť žiadateľových tvrdení, a to buď úplne nevyvrátiteľne zistením presných okolností viažucich sa na tvrdenie žiadateľa o azyl, alebo aspoň s takou mierou pravdepodobnosti, ktorá nevyvoláva zásadné pochybnosti o správnosti úsudku správneho orgánu.

Týmto špecifikám konania o medzinárodnej ochrane zodpovedá aj štandard a rozloženie dôkazného bremena, ktoré sú vychýlené v prospech žiadateľa o medzinárodnú ochranu. Pokiaľ ide o bremeno tvrdenia v konaní vo veci medzinárodnej ochrany, to zaťažuje žiadateľa o medzinárodnú ochranu. V prípade, že žiadateľ o udelenie medzinárodnej ochrany uvádza skutočnosti podraditeľné pod taxatívny výpočet dôvodov pre udelenie azylu v zmysle ust. § 8 zákona o azyle, potom je potrebné žiadateľom uvádzané skutočnosti konfrontovať so zisteniami týkajúcimi sa politického prostredia v krajine pôvodu žiadateľa.

Pokiaľ ide o bremeno dôkazné, to je už výraznejšie rozložené medzi žiadateľom o medzinárodnú ochranu a správny orgán. Preukazovať jednotlivé fakty je povinný primárne žiadateľ, avšak správny orgán je povinný zabezpečiť k danej žiadosti o medzinárodnú ochranu maximálne možné množstvo dôkazov a informácií, a to ako tých, ktoré vyvracajú tvrdenie žiadateľa, ako aj tých, ktoré ich podporujú.

Ak uvedie žiadateľ o udelenie azylu v priebehu správneho konania skutočnosti, ktoré by mohli nasvedčovať záveru, že opustil krajinu pôvodu pre niektorý z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle, je povinnosťou správneho orgánu viesť zisťovanie skutkového stavu takým spôsobom, aby boli odstránené nejasnosti o žiadateľových skutočných dôvodoch odchodu z krajiny pôvodu.

Pokiaľ žiadateľ o azyl neuvedie všetky skutočnosti, prípadne neoznačí dôkazy tieto skutočnosti odôvodňujúce, ale urobí tak namietajúc nedostatočné zistenie skutkového stavu až v súdnom - preskúmvacom (odvolacom) konaní, v zásade by súd rozhodujúci o oprávnom prostriedku (o odvolaní), vzhľadom na znenie ust. § 32 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, nemal považovať uvedenú námietku za relevantnú. Konanie o azyle, ako už bolo vyššie uvedené je však do určitej miery špecifickým, a to najmä v dôsledku dôkaznej núdze ako aj neustálych zmien, ku ktorým môže dôjsť v priebehu konania na strane žiadateľa ako aj v krajine pôvodu. Požiadavka na predloženie, resp. označenie všetkých dôkazov počas azylového konania bola v judikatúre tunajšieho súdu už niekoľkokrát prelomená, napr. v rozsudku tunajšieho súdu pod sp. zn. 1Sž/10/2013 z 09.04.2013: „... na námietku navrhovateľa - žiadateľa o udelenie azylu, spočívajúcu v tom, že krajský súd mal pripustiť nový dôkaz preukazujúci skutočnosti, ktoré predtým žiadateľ pred migračným úradom uvádzal ako svoje dôvody o udelenie azylu, uviedol, že tieto dôkazy síce odporcovi neboli v čase ich rozhodovania známe, preto mu nebolo možné vyčítať, že sa nimi nezaoberal, na druhej strane, jedná sa o dokument, ktorý je spôsobilý potvrdiť vyjadrenia navrhovateľa, ktoré produkoval už v správnom konaní, preto odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmeny rozsudku krajského súdu tak, že rozhodnutie odporcu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konania.“

Vzhľadom na vyššie uvedené sa odvolací súd od uvádzaného názoru neodklonil a zaoberal sa dôkazmi, ktoré navrhovateľ v odvolacom konaní predložil, pričom dospel k záveru, že tieto boli spôsobilé spochybniť závery odporcu ako aj krajského súdu. Týmto však nemožno vyčítať, že sa uvedenými dôkazmi v správnom, resp. v súdnom konaní nezaoberali, nakoľko nimi toho času nedisponovali. V ďalšom konaní bude odporca povinný zaoberať sa novými dôkazmi a opäť prehodnotiť opodstatnenosť obáv navrhovateľa.

Z odôvodnenia preskúmvaného rozhodnutia odporcu možno vyvodiť, že tento sústredil svoju pozornosť predovšetkým na ustálenie existencie vážneho bezprávia, ktorému by navrhovateľ mohol čeliť v prípade vrátenia do krajiny pôvodu z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie. Túto však aj podľa názoru odvolacieho súdu nedostatočne posudzoval v kontexte s navrhovateľom uvádzaným príbehom a v súvislosti s jeho príslušnosťou ku komunite príslušníkov sunnitskej vetvy islamu, ktorá vo svetle uvádzaných relevantných informácií o situácii v krajine pôvodu ako aj ďalších individualizujúcich prvkov naznačujúcich náboženskú motiváciu u prenasledovateľov, dostatočne spochybňuje záver odporcu o

nepreukázaní prenasledovania navrhovateľa z dôvodov relevantných podľa ust. § 8 zákona o azyle.

Aj keď možno súhlasiť s konštatovaním odporcu, že problémy navrhovateľa sa začali až oznámením spáchania trestného činu a teda následné útoky voči osobe navrhovateľa predstavujú do určitej miery akt pomsty, resp. snahu o odstránenie oznamovateľa trestného činu, avšak vzhľadom na výsledky dokazovania v správnom konaní a vo svetle nových dôkazov, predložených navrhovateľom možno v konaní pôvodcov prenasledovania identifikovať aj motiváciu náboženského charakteru, čo sa odporcovi nepodarilo spochybníť, resp. vyvrátiť.

Pokiaľ odporca navrhovateľom tvrdené útoky posúdil iba ako akty kriminálneho charakteru, takýto záver, vzhľadom na náboženské rozdiely medzi navrhovateľom a útočníkmi, jednotlivé správy o krajine pôvodu a nové dôkazy, nie je udržateľný. Možno ho považovať za prípad, kedy sú útoky na osobu navrhovateľa a jeho rodinu cielené. Je však úlohou odporcu aby v ďalšom konaní doplnil dokazovanie v kontexte vyššie uvádzaných skutočností a dospel k záveru o ne/opodstatnenosti navrhovateľových obáv z prenasledovania.

Z uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že námietky navrhovateľa boli dôvodné a neboli preto podmienky na konštatovanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu v časti o neudelení azylu. Pokiaľ krajský súd na ne neprihliadol a považoval rozhodnutie odporcu za vydané v súlade so zákonom o azyle Najvyšší súd Slovenskej republiky sa s takýmto právnym záverom nestotožnil. Vzhľadom na vytýkané nedostatky nebolo dôvodné rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, ale podľa názoru odvolacieho súdu bolo potrebné rozsudok krajského súdu zmeniť (§ 220 O.s.p.) a rozhodnutie odporcu v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. O udelení, resp. neudelení azylu rozhoduje odporca a predovšetkým odporca musí vykonať náležité dokazovanie zamerané na posúdenie dôvodnosti navrhovateľovej žiadosti o azyl. Selektívnym vyhodnotením dôkazov tvoriacim súčasť administratívneho spisu odporcu totiž odporca nezistil dostatočne skutkový stav veci a následne tak dospel k nesprávnym právnym záverom. Preto bude jeho úlohou v ďalšom konaní konfrontovať navrhovateľom uvádzaný príbeh a predložené dôkazy s objektívnym obrazom situácie v krajine pôvodu so zameraním na postavenie sunnitov v Bagdade a činnosťou štátnych ozbrojených zložiek a na základe toho posúdiť, či navrhovateľom uvádzané obavy po prípadnom návrate sú vo svetle náležite posúdených správ o krajine pôvodu a dôkazov dostatočne objektivizované a teda oprávnené v zmysle požiadaviek § 8 zákona o azyle.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 a 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1a 2 a 2 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že navrhovateľovi, ktorý mal úspech vo veci ich náhradu priznal podľa vyčíslenia jeho právnej zástupkyne v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) vo výške 448,02 € titulom trov právneho zastúpenia.

Trovy konania pozostávajú z úkonov právnej pomoci po 139,83 € za úkony vykonané v roku 2015 a 143 € za úkony vykonané v roku 2016, a to:

- prevzatie a príprava zastupovania vrátane prvej porady s klientom (§ 13a ods. 1 písm. a/ vyhlášky),
- napísanie opravného prostriedku dňa 08.10.2015 (§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky) a
- napísanie odvolania dňa 04.03.2016 (§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky).

V zmysle ust. § 16 ods. 3 vyhlášky má advokát právo na náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu za každý úkon právnej služby. Jedna stotina výpočtového základu za úkon právnej služby v roku 2015 predstavuje sumu 8,39 € a v roku 2016 sumu 8,58 €. Za vyššie uvedené úkony právnej služby má právna zástupkyňa navrhovateľa právo na náhradu uvedených výdavkov v sume 25,36 €.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.